

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубаєнко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ

Сьогодні цифровізацією охоплено майже усі сфери суспільного життя, а побудова системи ефективного електронного урядування визнається пріоритетним завданням більшості сучасних держав. При цьому, прискорений розвиток та впровадження технологічних інновацій примушують законодавців та уряди працювати над вирішенням проблем, що виникають через постійно зростаючі масштаби перетворень та особливі можливості інформаційної сфери з віддаленого і знеособленого втручання у важливі (інколи навіть стратегічні) державні процеси. Інформаційно-комунікаційні системи та мережі досі залишаються вразливими до злочинних втручань та потребують постійного оновлення безпекових протоколів роботи. Проте зручність та економія ресурсів, яких надають електронні сервіси, переважають над організаційними зусиллями та витратами на відповідне програмне забезпечення.

Державний експортний контроль, що є системою правил, обмежень та процедур, встановлених урядами країн для регулювання вивезення товарів, технологій та послуг з країни на міжнародний ринок, також залучений у процеси цифровізації. Оскільки основною метою такого контролю є забезпечення безпеки національних інтересів, включаючи безпеку країни, захист довкілля, дотримання міжнародних зобов'язань та запобігання поширенню зброї масового знищення, а його об'єктами є товари подвійного призначення та використання, а також військове обладнання, електронні комунікації у цьому секторі мають отримувати особливий захист і передбачати альтернативні електронним сервісам процедури. Впровадження інноваційних електронних технологій у сферу державного експортного контролю підтримується державою: постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2018 р. № 943 було затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення розвитку електронного урядування у сфері експортного контролю [1]. А Планом заходів на 2023 рік щодо переведення публічних послуг в електронну форму, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2022 р. № 1191-р [2], передбачено «переведення публічних послуг у сфері державного експортного контролю в електронну форму із забезпеченням можливості подання заяви про надання висновку на здійснення тимчасового ввезення/вивезення товарів в електронній формі»; відповідальними за виконання визначені Державна служба експортного контролю України (Держекспортконтроль) та Міністерство цифрової трансформації. Індикатор виконання свідчить про успішне виконання цього заходу, що підтверджується відповідними звітними матеріалами та сервісами, представленими на офіційному сайті Держекспортконтролю. Так, відповідно до Публічного звіту Голови Держекспортконтролю за 2022 рік [3], «на початку 2022 р. було введено у тестову експлуатацію інформаційно-комунікаційну систему у сфері державного експортного контролю (ІКСЕК); проведено роботу з усунення помилок генерації дозвільних документів, формування фінансових звітів у бізнес-процесах надання адміністративних послуг, удосконалено процедури реєстрації користувачів ІКСЕК з кола суб'єктів господарювання та листування з державними органами через службовий сегмент системи». У березні 2024 р. стартував перший етап впровадження електронних послуг у сфері експортного контролю онлайн з забезпеченням для заявників можливості подати заяви на отримання послуг «Реєстрація», «Експорт» та «Імпорт» через робочий кабінет заявника на сайті Держекспортконтролю (<https://www.dsecu.gov.ua/ua>). Збережено також можливість подання документів у паперовій формі [4].

Закон України від 20.02.2003 р. «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» [5] зазнав оновлень щодо електронного адміністрування у 2018 та 2022 рр. [6; 7] з закріпленням за Держекспортконтролем [8]) функцій щодо внесення до єдиного державного інформаційного веб-порталу «Єдине

вікно для міжнародної торгівлі» електронних документів з електронним підписом, що накладений відповідно до вимог Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» [9], виданих дозвільних документів «на здійснення міжнародних передач товарів (крім документів, що містять таємну інформацію), а також інформацію про їх скасування або зупинення дії в день видачі таких документів чи прийняття рішень про їх скасування або зупинення дії. Замість документів, що містять таємну інформацію, до веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» передаються відкриті відомості про такі документи: назва (тип) документа, ким виданий (орган, установа, організація), ступінь секретності, дата видачі, реєстраційний номер» (ст. 16). При здійсненні митних формальностей передбачається можливість використання паперових примірників щодо таких документів (ст. 21).

Таким чином, впровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у митній справі триває. Поряд з відповідними програмними продуктами зберігається можливість використання традиційних паперових форм документів, що свідчить про наслідування принципів доброго урядування у впровадженні нових публічних сервісів у системі адміністрування державного експортного контролю, якими враховано усі можливості для реалізації прав та інтересів отримувачів відповідних управлінських послуг.

Список використаних джерел

1. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення розвитку електронного урядування у сфері експортного контролю : затв. постановою КМУ від 07.11.2018 р. № 943. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2018-п#Text> (дата звернення: 13.03.2024).

2. План заходів на 2023 рік щодо переведення публічних послуг в електронну форму : затв. розпорядженням КМУ від 23.12.2022 р. № 1191-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1191-2022-р#Text> (дата звернення: 12.03.2024).

3. Публічний звіт Голови Держекспортконтролю за 2022 рік. URL: <https://www.dsecu.gov.ua/uploads/2023/02/pyblichniy-zvit.pdf> (дата звернення: 11.03.2024).

4. Онлайн послуги у сфері експортного контролю. URL: <https://www.dsecu.gov.ua/ua/65e889e39bb38> (дата звернення: 20.03.2024).

5. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання : Закон України від 20.02.2003 р. № 549-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15#Text> (дата звернення: 20.03.2024).

6. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України : Закон України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19#Text> (дата звернення: 20.03.2024).

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації : Закон України від 01.12.2022 р. № 2801-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-20#Text> (дата звернення: 20.03.2024).

8. Положення про Державну службу експортного контролю України : затв. постановою КМУ від 31.03.2015 р. № 159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-п#Text> (дата звернення: 21.03.2024).

9. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 22.03.2024).

Ключові слова: митна справа, митне адміністрування, державний експортний контроль, електронне урядування, публічні послуги.

Keywords: customs affairs, customs administration, state export control, electronic governance, public services.